

Pedagogu un bērnu komunikācija un saskarsme izglītībā: kā atpazīt, kur sākas problēmsituācijas

“CENTRS DARDEDZE” PSIHOLOĢE: LAIMA MADŽULE

03.12.2020

Kas ir «Centrs Dardedze»?

- Nevalstiska organizācija, dibināta 2001.gadā.
- Iestājas par drošu bērnību – brīvu no jebkura veida vardarbības
- **Izglītojam** bērnus, vecākus un speciālistus, lai vardarbība nenotiktu
 - T.sk. atbalstām izglītības iestādes iekšējās sistēmas veidošanā – kā «Bēram drošs un draudzīgs bērnudārzs»
- **Konsultējam** bērnus, ģimenes un speciālistus vardarbības pret bērnu un citu grūtību gadījumos

Attiecību līmeņi skolā:

- Bērns - bērns
- Pedagogs - bērns
- Pedagogs - pedagogs
- Pedagogs - cits pieaugušais
- Pedagogs - vadība

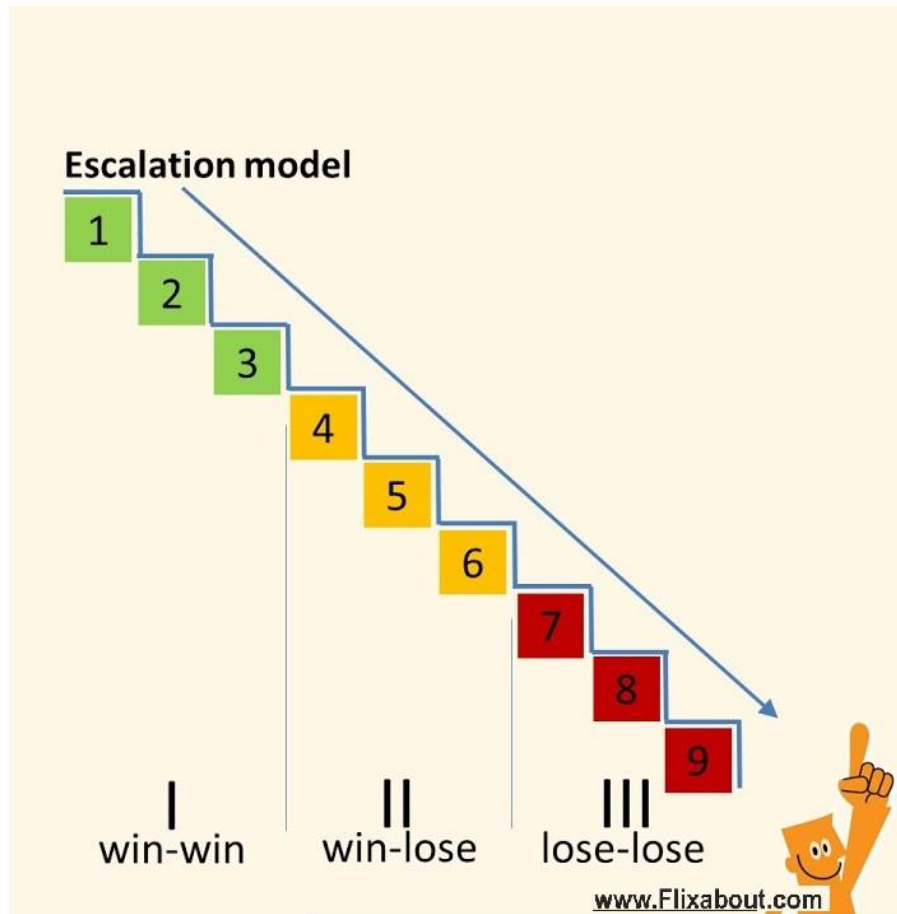

Kas izraisa nesaprašanos, konfliktus...?

- Atšķirība
- Emocijas (tagadnes, pagātnes)
- Grūtības iejusties otra “ādā”
- Problēmu noliegšana
- Vainīgo meklēšana
- Ilgstoša savu vajadzību ignorēšana
- Grūtības pieņemt, ka viss nav ideāli (pēc mana prāta)

Konfliktu attīstība līmeņos *(Glasl)*

1. Spriedze
2. Debates
3. Darbi, nevis vārdi

4. Koalīcijas
5. Cieņas zaudēšana
6. Draudi

7. Ierobežota iznīcināšana
8. Šķelšanās
9. Kopējā bezdibeni

Kur sākas vardarbība?

- Tur, kur cilvēks ilgstoši nespēj tikt galā ar savām un citu emocijām
- Nav nepieciešamo prasmju
- Kur nav izpratne par notiekošo - kādi apstākļi ietekmē situāciju
- Nav atbalsta
- Bet varbūt tas vienkārši ir ieradums...

Vardarbības veidi:

Fiziska

Emocionāla

Seksuāla

Novārtā pamešana

Sekas:

Fiziskas

Kognitīvas

Emocionālas

Uzvedības

Sociālās

Mobings

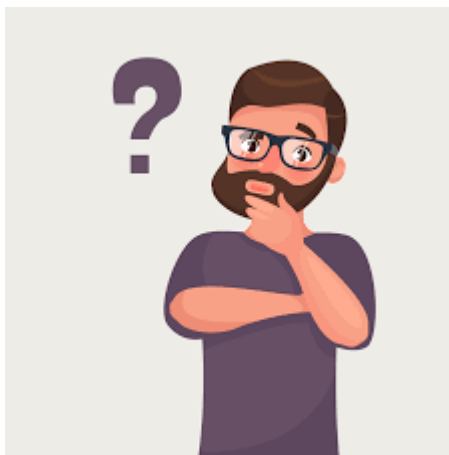
- nevēlama, agresīva izturēšanās bērnu starpā, kas **ilgākā laika periodā sistemātiski, mērķtiecīgi un apzināti** vērsta pret vienu vai vairākiem bērniem, ar mērķi pazemot, nodarīt tiešu un fizisku kaitējumu vai ietekmēt emocionāli, ignorēt un neiekļaut grupā.

- Starp vienaudžiem
- Nesamērība spēku sadalījumā - vairāki pret vienu
- Regularitāte - vardarbība notiek regulāri jau ilgstošāku laika periodu

PISA pētījums: Latvija OECD valstu vidū ir *līdere* pēc bērnu skaita, kas skolā piedzīvo mobingu (35%).

Mobinga trīsstūris

Upuris

Aculiecinieki

Pāridarītājs

Ko darīt? Kā ar to cīnīties?

Ko likt vardarbības vietā?!

KĀ JŪSU SKOLĀ TIEK RISINĀTS MOBINGS?

67% SKOLĀ IR PSIHOLOGS/SOCIĀLAIS PEDAGOGS

39% SKOLOTĀJI ZINA, KĀ RĪKOTIES

27% TIEK ORGANIZĒTAS APTAUJAS

21% APMĀCĪBAS SKOLĒNIEM

16% SKOLAI IR PLĀNS, KĀ STRĀDĀT AR AKŪTAJIEM GADĪJUMIEM

16% APMĀCĪBAS SKOLOTĀJIEM

5% APMĀCĪBAS VECĀKIEM

4% NEZINU

3% NEKAS NETIEK DARĪTS, LAI TO MAZINĀTU

2% CITS VARIANTS

VISI SKOLOTĀJI, SKOLOTĀJI VARĒJA IZVĒLĒTIES VAIRĀKUS ATBILŽU VARIANTUS

JA TEVI KĀDS APSMIETU VAI AIZVAINOTU NĀKOTNĒ, KĀ TU GRIBĒTU SAŅEMT PALĪDZĪBU?

55% RUNĀJOT AR VECĀKIEM

37% RUNĀJOT AR DRAUGIEM

27% RUNĀJOT AR SKOLOTĀJU

18% RUNĀJOT AR SKOLAS SOCIĀLO PEDAGOGU VAI PSIHOLOGU

12% CITS VARIANTS

10% CAUR MOBILO LIETOTNI

6% ZVANOT UZTICĪBAS TĀLRUNIM (TEL.NR. 116111)

4% ZVANOT VALSTS POLICIJAI (TEL. NR. 110)

VISI SKOLĒNI, SKOLĒNI VARĒJA IZVĒLĒTIES VAIRĀKUS ATBILŽU VARIANTUS

Dodiet metodes!!!

- Kāpēc metodes nestrādā?
- Vārdi ir tikai redzamā aisberga daļa
- Kāda ir mūsu attieksme, vērtības, tas lielā mērā tiek nodotas arī bez vārdiem
- Ar vardarbību ir grūtāk cīnīties brīdī, kad tā ir jau kā ieradums

Vardarbības novēršanas sistēma

1. Vardarbības novēršanas **komanda** (+vecāku iesaiste), tās zināšanu pilnveide, protokols.
2. Vardarbības gadījumu **datu apkopošana** un regulāra monitorēšana. Pārskats par to, kur skolā un tās apkārtnē vardarbība biežāk notiek un ko šajās vietās var mainīt.
3. Skaidra **rīcības shēma** vardarbības gadījumu atpazīšanai, risināšanai, novēršanai, sadarbībai ar citām institūcijām, personāla mācības par to, vecāku izglītošana.
4. Mācības un atbalsts **pedagogiem** (pozitīvas uzvedības korigēšanas metodes, atbalsts no vadības un kolēģiem, aktīva kaitējošu darba metožu maiņa).
5. Pierādījumos balstītu vardarbības prevencijas programmu ietveršana mācību programmā **bērniem**.

Prevencija

Vērtības un pārlicības:

- Emocionālais klimats klasē
- Saliedēšanās
- Dažādības pieņemšana

Prasmes:

- Apgūstam, ko nozīmē vardarbība un kā to atpazīt
- Apgūstam, kā reaģēt
- Apgūstam, kā risināt konfliktus un problēmas

Noteikumi – skaidri, kopā veidoti vai diskutēti

Komunikācija

Atpazīt, reaģēt, rīkoties

- Vardarbībai – NĒ!
- Kā reaģē bērni
- Kā reaģē pieaugušie - pedagogs, vadība, citi darbinieki
- Vardarbībai patīk klusums! (bezdarbība stiprina vardarbību!)

Rīcība

- Kā risināt konfliktus?
- Kā saprast, kas slēpjas aiz vardarbīgās izturēšanās?
- Kā runāt?
- Kurā brīdī runāt atsevišķi 1:1, kurā brīdī mēs jau varam organizēt kopīgas tikšanās?
- Kāds ir tikšanās mērķis? Vai tas palīdzēs izlīgt, rast saskaņu? Vai tieši pretēji palielinās aizvainojumu, radīs vairāk dusmu un naida?

Reaģēšana mobinga gadījumā

- Upuris
- Vardarbības veicējs
- Aculiecinieki
- Pedagoģs
- Skolas atbalsta personāls
- Vecāki
- VIDE

KAM ir vislielākās iespējas šo situāciju mainīt?

- Katra izglītības iestāde veido **savu iekšējo sistēmu**.
- To nevar izdarīt **neviens cits** jūsu vietā – no «augšas» vai no «ārpusēs».
- Tas ir lēmums, ko jūs pieņemat iekšēji: **kādu iekšējo klimatu jūs gribat veidot?**
- Ja paši būsiet to izstrādājuši, būs vieglāk pieņemt un ieviest.
- Tāpēc pie izstrādes ir jāiesaista gan **pedagogi**, gan citi **darbinieki**, gan paši **bērni** un viņu **vecāki**.
- Lai ietu uz kopīgu mērķi, nepieciešama vienotība!

Kopsavelkot:

1. Kā jūtas bērns, pedagogs, direktors, kādas ir attiecības visos līmeņos (piemērs) – **tas ir svarīgi!**
2. Lai kādi būtu bērni un vecāki, noteikumus un vidi skolā **veidojat jūs**. Un jums ir spēks un iespējas to mainīt.
3. Tas ir **sistemātisks darbs**, nevis tikai reaģēšana uz gadījumu vai mācību stundiņa. Ļoti svarīgi, ko darām tad, kad viss vēl ir kārtībā.

ES MĀCOS
DZIVI
NO TEVIS

Paldies!

NODIBINĀJUMS «CENTRS DARDEDZE»

WWW.CENTRSDARDEDZE.LV

INFO@CENTRSDARDEDZE.LV

T. 67600685

